

NA PROŚBIE
CZYTELNIKÓW

Budujemy sobie dom...

Jak przywrócić prawo własności ziemi?

Chciałabym otrzymać parcelę pod budowę domu na terenie Wilno. Kiedyś podania składano w miejscu pracy, ale ostatnio tak się wszystko zagmatwało, że nie wiadomo do kogo w tej sprawie się zwracać. Słyszałam, jakoby niedawno została podjęta nowa uchwała o budownictwie indywidualnym, więc ciekawi mnie, kto obecnie te sprawy reguluje, czy istnieją jakieś ulgi dla emerytów i wiolezionej rodziny...
Wilno

Józefa MUSZYŃSKA

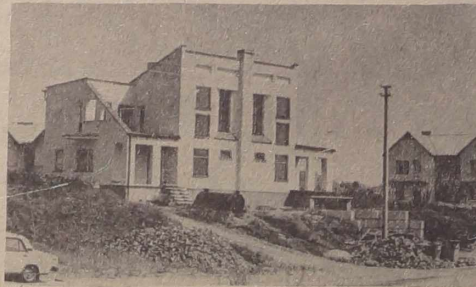
Jak wiadomo, w republice już od wielu lat ostro odczuwany jest brak mieszkań. Mimo wielu wzniesionych nowych dzielnic i osiedli typu miejskiego i rejonowego za ostatnie dziesięciolecie kolejąca na przydział mieszkań nie tylko się nie zmniejszała, lecz wydłużała. W dzisiejszej sytuacji nikt też z całą pewnością nie potrafi odpowiedzieć na pytania, ile będzie się budowało rocznie mieszkań, przypuścić państwowych, ile lat trzeba będzie na nie czekać. A ponieważ ludzie gdzieś muszą mieszkać, rząd republiki proponuje następujące wyjście: rozwinąć na wielką skalę budownictwo indywidualne. Zawiadził to specjalną uchwałą nr 278 z 12 lipca 1991 r. „O budownictwie indywidualnym”.

A więc parcele gruntowe pod budownictwo indywidualne są przydzielane obywatelom Republiki Litewskiej po ukończeniu przez nich 18 lat w miastach — do 165 ha, w miejscowościach wiejskich i osiedlach typu miejskiego — 0,25 ha. Parcele gruntowe w miejscach przewidzianych przez samorządy cieższe są większym popytem będą nabywane poprzez aukcje. Warto także zaznaczyć, że wydzielone parcele w miejscowościach wiejskich po przyłączeniu ich do miasta pozostają tej samej wielkości, o ile ich właściciele posiadają umowę sporządzoną i zatwierdzoną przez urząd notarialny ze wskazaniem wielkości parceli.

Wielkość działki ustalają samorządy miejskie (rejonowe) według zatwierdzonych projektów i przy uwzględnieniu warunków naturalnych danej miejscowości. Parcele są pod do- my wiejskie i zabudowania gospodarskie są wydzielane z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rolnictwa oraz Budownictwa i Urbanistyki.

Ci obywatele, którzy bez zatwierdzenia projektu lub odchylenia od niego, jak również bez zawarcia umowy i jej zatwierdzenia w urzędzie notarialnym budują lub wybudowali dom, zostają pociągnięci do odpowiedzialności według istniejących ustaw.

Jak otrzymać przydział na parcelę pod budowę domu? Należy zaznaczyć, że w kwartałach, w których sieci magistralno-inżynierskie zostały ułożone na koszt samorządów, parcele obywatelom przydziela bez-

pośrednio sam samorząd lub ich część oddaje pod budowę domów indywidualnych zakładom pracy, instytucjom itd., które decydują z kolei, komu ze swoich „pracowników” mają je przydzielić.

W inny sposób są wydzielane parcele w kwartałach przeznaczonych pod budownictwo domów zakładom pracy, instytucjom i organizacjom. W tym wypadku one same prowadzą sieci inżynierskie i elektryczne, drogi i przydzielają parcele swoim pracownikom według porządku ustalonego w umowach zespolowych.

Po złożeniu podania do samorządu według miejsca zamieszkania obywatel zostaje wciągnięty do kolejki. Przy podziale parceli uwzględnia się datę złożenia podania przez obywatela jak również jego warunki mieszkaniowe. Obywatele, pretendujący do parceli wydzielonych przez samorząd zakładom pracy, instytucjom itd. składają podanie w miejscu pracy.

O przydziale parceli pod budowę domu można się ubiegać także w innym samorządzie, niekoniecznie w miejscu zamieszkania, ale tylko w tym wypadku, jeżeli chcemy wybudować dom na działce swoich krewnych lub bliskich i mamy na to ich pisemną zgodę.

Po przydziale parceli na budowę domu obywatele są usuwani z kolejki na przydział mieszkań państwowych i spółdzielczych.

Do podania na otrzymanie parceli dołącza się pismo, w którym wszyscy, dorośli członkowie rodziny, zobowiązują się po wybudowaniu domu lub jego części, zwolnić zajmowane dotąd przez nich mieszkanie z funduszu państwowego lub społecznego.

Obywatelom i członkom ich rodzin budującym domy mieszkalne, zezwala się czasowo zameldować (do ukończenia budownictwa) we wzniesionych budynkach gospodarczych, i pomocniczych, jeżeli nadają się one do zamieszkania. Decydują jednak o tym samorządy.

Obywatel ubiegający się o parcelę może być usunięty z kolejki, jeżeli się wycofuje lub przedstawił błędne dane o

rzeczywistym stanie rzeczy, także w wypadku śmierci, jeżeli w rodzinie nie pozostaje dorosłych członków rodziny mieszkających wspólnie.

Na warunkach ulgowych są przydzielane parcele:

— rodzinom, w których są inwalidzi I i II grupy lub osoby chorujące na przewlekłe choroby (według spisu zatwierdzonego przez Ministerstwo Zdrowia);

— zrehabilitowanym i ich dzieciom urodzonym w miejscu zesłania;

— tym, którzy brali udział w likwidacji skutków awarii atomowej w Czernobylu, jeżeli na jednego członka rodziny przypada mniej metrów, niż to przewidują odpowiednie ustawy;

— obywatelom, których domy podlegają rozbiórce, a parcele są skupywane przez państwo w związku z potrzebami państwowymi lub społecznymi (jeżeli taka forma odpowiada właścicielowi);

— obywatelom mieszkającym w domach awaryjnych, suterenach i półsuterrenach;

— rodzinom z trójgiem lub więcej dziećmi lub wychowującymi więcej niż dwoje sierot;

— rodzinom mieszkającym w mieszkaniach wielorodzinnych;

— rodzinom, w których na jedną osobę przypada mniej metrów, niż przewiduje ustawa.

W ciągu sześciu miesięcy od złożenia podania przydziela się parcelę tym obywatelom, którzy wyrażają zgodę rozpocząć budowę domu na terenie niezagospodarowanym.

Jeżeli w ciągu roku po przydziale parceli jej właściciel nie rozpocznie budowy (nawet nie założy fundamentu) umowa o jej wydzierżawieniu zostaje zerwana według obowiązujących w takim wypadku uchwał.

Zarządy miejskie i rejonowe powinny zapewnić, aby od 1 października 1991 roku zostały spełnione życzenia wszystkich obywateli Litwy dotyczące uzyskania parceli na budowę domów mieszkalnych, obiektów socjalnych i produkcyjnych.

Przygotowała
Czesława GUDALEWICZ

Fot. W. Charin

— Szanowna redakcja, zanim ostatecznie zostanie podjęta uchwała o zwrocie mienia byłym właścicielom, ziemię mego ojca, do której pretenduję, całkowicie rozparcelują pod budowę domów indywidualnych — pisze Maria Kamińska z podwileńskiej wsi Salata. — Domy rosną tu w zawrotnym tempie i to przy powszechnym deficycie materiałów budowlanych. Aż dziw bierze, jak ci spryciarze potrafią...

Proszę wskazać, do kogo mam się zwracać i jakie dokumenty są potrzebne do odzyskania ojcowizny? — kończy autorka.

Początek redakcyjna przynosi sporo listów o podobnej treści. Toteż wszystkich pragnących odzyskać ziemię, inną majątność lub kompensatę za nie informujemy, że najpierw trzeba uzyskać dokumenty udowadniające prawo własności. W tym celu należy się zwracać do nowotworzonej służby reformy rolnej tej gminy, na której terytorium znajduje się obecnie posiadłość. Przy tym należy przedstawić dokument potwierdzający obywatelstwo Republiki. Może to być zaświadczenie o obywatelstwie lub samookreślenie się o obywatelstwie.

W gminnej służbie reformy rolnej należy złożyć podanie (według formularza nr 1 znajdującego się w gminie). W nim prosimy ustalić była posiadłość, do której pretendujemy, wyszczególniając przy tym powierzoną ziemię, łąk, lasów, jezior lub stawów w ha. Do podania dołączamy też (jeżeli posiadamy) najlepiej kopie innych dokumentów udowadniających własność danego mienia. Pięć podanie musimy zdecydowanie się i wskazać czy chcemy odzyskać ziemię dla samodzielnego gospodarowania, czy włączyć z nią do spółki rolniczej lub też otrzymać kompensatę.

Gminna służba reformy rolnej rozpatrywać otrzymane podanie w wypadkach, gdy byli właściciele lub pełnoprawni spadkobiercy chcą otrzymać ziemię, by ją uprawiać lub użytkować według przeznaczenia, razem z interesantem wypełnia podanie-ankietę (formularz nr 2 znajdujący się w gminie). Tu wskazuje się ściśle dane dotyczące obszaru ziemskiego, umiejscowienia go według ówczesnego podziału administracyjnego (wskazując powiat, gminę, wieś), poprzednich właścicieli, sposobu nabycia ziemi: (kupna, zapisania w spadku lub otrzymania w prezencji) itd.

Jeżeli nie wystarczą istniejących dokumentów dla udowodnienia prawa własności ziemi, służba przesyła podanie-ankietę do Archiwum Państwowego Litwy.

Pretendenci do odzyskania własności po złożeniu podania i wypełnieniu podania-ankiety za usługi archiwum i inne w try-

bie ustalonym przez prawo placą po 50 procent wartości reformy rolnej. W tym celu służbie reformy rolnej należy wiązać ku temu reformy rolnej (art. 107 i 108 ustawy z dnia 12 lutego br.).

Jeżeli gmina składa podanie do Urzędu Państwowego Reformy Rolnej, „O trybie i warunkach zwrotu prawa własności watełi do zobowiązaniach” (art. 107 i 108 ustawy z dnia 12 lutego br.).

Jeżeli gmina składa podanie do Urzędu Państwowego Reformy Rolnej, „O trybie i warunkach zwrotu prawa własności watełi do zobowiązaniach” (art. 107 i 108 ustawy z dnia 12 lutego br.).

W tym celu należy się zwracać do nowotworzonej służby reformy rolnej tej gminy, na której terytorium znajduje się obecnie posiadłość. Przy tym należy przedstawić dokument potwierdzający obywatelstwo Republiki. Może to być zaświadczenie o obywatelstwie lub samookreślenie się o obywatelstwie.

W gminnej służbie reformy rolnej należy złożyć podanie (według formularza nr 1 znajdującego się w gminie). W nim prosimy ustalić była posiadłość, do której pretendujemy, wyszczególniając przy tym powierzoną ziemię, łąk, lasów, jezior lub stawów w ha. Do podania dołączamy też (jeżeli posiadamy) najlepiej kopie innych dokumentów udowadniających własność danego mienia. Pięć podanie musimy zdecydowanie się i wskazać czy chcemy odzyskać ziemię dla samodzielnego gospodarowania, czy włączyć z nią do spółki rolniczej lub też otrzymać kompensatę.

Gminna służba reformy rolnej rozpatrywać otrzymane podanie w wypadkach, gdy byli właściciele lub pełnoprawni spadkobiercy chcą otrzymać ziemię, by ją uprawiać lub użytkować według przeznaczenia, razem z interesantem wypełnia podanie-ankietę (formularz nr 2 znajdujący się w gminie). Tu wskazuje się ściśle dane dotyczące obszaru ziemskiego, umiejscowienia go według ówczesnego podziału administracyjnego (wskazując powiat, gminę, wieś), poprzednich właścicieli, sposobu nabycia ziemi: (kupna, zapisania w spadku lub otrzymania w prezencji) itd.

Jeżeli nie wystarczą istniejących dokumentów dla udowodnienia prawa własności ziemi, służba przesyła podanie-ankietę do Archiwum Państwowego Litwy.

O POSLANIKACH OJCA ŚWIĘTEGO

W związku z przygotowywaniem do druku II tomu antologii o posłanikach autorstwa prof. Pawła II pt. „Ojciec Święty i Polska światła dawca — Stowarzyszenie Kłorysterskie w Krakowie” ca się do naszego wydziału o to, aby tworzyli wiersze, pieśni, powieści, gawdy, scenki i inne formy święczone papieżem w Warszawie.

Utwory powinny być nie imieniem i nazwiskiem, uzupełnione nazwiskiem autora. Antologię Piotr Piatek, wiceprezes komisji, zebrał w książkę z drukiem i redakcją Krakowa. W wielu krakowskich i innych rymach pod redakcją rymosu pod redakcją...

Utwory prosimy przysłać do następującego adresu: Regionalny, 51-100 Kraków, Karmelicka 54. Sgładymy je i skorzystamy z nich w puszczonej pod redakcją na spotkanie z posłanikami na drodze do... refleksje, notatki i...

KRONIKA KULTURALNA

AUKCJA W GDANSKU

Z inicjatywy Litewskiego Funduszu Kultury i Gdańskiego Domu Kultury w Gdańsku odbyła się aukcja grafiki twórców litewskich. Część uzyskana ze sprzedaży sumy została przekazana na konto Funduszu Niepodległej Litwy.

„MOJA LITWA”

Tak zatyłowany jest album fotograficzny A. Macijauska. Jego prezentacja odbyła się w londyńskiej galerii „Portfolio”. Książka ukazała się nakładem wspólnej angielsko-amerykańskiej oficyny „Hudson and Thames”. Zawiera około 120 fotografii pochodzących z różnych serii autorów. Właśnie te zdjęcia wystawiono w Londynie.

ROCZNICE TYGODNIA

- ◆ 12 sierpnia 1866 r. urodził się Jacinto Benavente Y Martinez (zm. 1954), pisarz hiszpański, laureat Nagrody Nobla.
- ◆ Przed 50 laty, 12 sierpnia 1941 r. zginął Henryk Dembiński (ur. 1908), działacz polityczny, publicysta, członek wileńskiej młodzieżowej grupy antyfaszystowskiej.
- ◆ 12 sierpnia 1926 r. zmarł Petras Vileišis (ur. 1851), litewski działacz społeczny, inżynier, publicysta i tłumacz, wydawca i redaktor pierwszego litewskiego legalnego dziennika „Vilniaus Zinios”.
- ◆ Przed 45 laty, 13 sierpnia 1946 r. zmarł Herbert George Wells (ur. 1866) angielski ni-
- ◆ 13 sierpnia przypada 100 rocznica urodzin Pelikasa Szinkunas (1891—1970), litewskiego geografa.
- ◆ Przed 30 laty, 13 sierpnia 1961 r. przystąpiono do wznieszenia muru berlińskiego.
- ◆ 14 sierpnia 1941 r. w bunkrze głodowym w Oświęcimiu zmarł Rajmund Kolbe, ojciec Massimilian (ur. 1894), franciszkanin, kanonizowany w 1982 r.
- ◆ Przed 35 laty, 14 sierpnia 1956 r. zmarł Bertolt Brecht (ur. 1898), pisarz niemiecki, jeden z najwybitniejszych dramaturgów współczesnych, reżyser.
- ◆ 15 sierpnia 1871 r. urodził się Juozas Damjanaitis (zm. 1926), litewski pedagog, autor podręczników.
- ◆ Przed 220 laty, 15 sierpnia 1771 r. urodził się Walter Scott (zm. 1832), szkocki poeta i powieściopisarz, twórca powieści historycznej i nowożytnej powieści.
- ◆ 15 sierpnia 1966 r. zmarł Jan Kiepura (ur. 1902), światowej sławy polski śpiewak operowy i estradowy.
- ◆ Przed 190 laty, 16 sierpnia 1801 r. urodził się Ludwik Bierkowski (zm. 1860), chirurg, uczestnik powstania listopadowego, autor cennego dwutomowego atlasu anatomiczno-chirurgicznego.
- ◆ 17 sierpnia 1906 r. urodził się Juozas Grybauskas (zm. 1964) litewski reżyser, teatrolog.
- ◆ Przed 105 laty, 17 sierpnia 1886 r. urodził się Stefan Władysław Bryła (zm. 1943), inżynier, pionier spawalnictwa, projektant m. in. pierwszego na świecie mostu drogowego spawanego (na rzece Słudwi) i wiewoza „Prudential” w Warszawie.
- ◆ 18—20 sierpnia 1946 r. w Pradze obradował I Międzynarodowy Kongres Studentów, na którym utworzono Międzyna-

254

Na 110 rocznicę urodzin Juliusza Klośa

Poznać Wilno, to znaczy — kochać je na zawsze

... Po cda to pisać, ...
... człowiek rodzi się,
... chwili umiera...

(wiersze W. SZYMBORSKA)

W Wilnie, w centralnej części miasta, przy ulicy Rossy leży Juliusz Kloś. Jego imię — melodiowy, jak i jego przelotne życie — stało się częścią historii miasta. Kloś, architekt i działacz społeczny, poświęcił się na rzecz Wilna, zostawiając po sobie wiele wartościowych dzieł i inicjatyw. Jego spuścizna jest nie tylko artystyczna, ale i społeczna, co czyni go postacią niezwykle ważną dla historii naszego miasta.

... jowa Wilna, dostrzeżony inna jeszcze nuta... to druga melodia, to pieśń męczeńska Wilna, która wycierpiała nieskonczenie więcej niż wszystkie inne miasteczka Rzeczypospolitej... „I powoli, zwiędając Wilno i poddając się urokowi jego legendy przekonamy się, że poznać Wilno, to znaczy — kochać je na zawsze”

... Zeby tak pisać, trzeba być uczonym i artystą, człowiekiem nacechowanym ogromem wiedzy i wielkim hojnym sercem. Juliusz Kloś wywodził się ze Śródmieścia warszawskiego. Kształcił się w Wiedniu. Był twórczym architektem od roku 1912 — członkiem Wydziału Konserwatorskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości, brał czynny udział w utworzeniu Wydziału Architektury na Politechnice Warszawskiej, zorganizował i prowadził archiwum fotograficzne oraz pracownię Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, był kierownikiem Wydziału Architektury w Ministerstwie Kultury i Sztuki. W 1920 roku powołany został na katedrę architektury Wy-

działu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego.

Oto, co pisze o nim Stanisław Lorentz: „Kloś był prawdziwym miłośnikiem architektury, poezji, zwłaszcza Słowackiego, miał duży talent literacki, był inteligentny i wrażliwy. Był miły, nieśladny, krótkowzroczny, interesujący w towarzystwie, czuły dla pięknych kobiet...”

Wzruszający był jego stosunek do Wilna. Tu rozwinął szeroko zakrojoną działalność na rzecz poznania, ochrony i restauracji zabytków w oparciu o zasady naukowe. Sporządził wraz ze studentami uniwersytetu niezbędne pomiary i projekty. Z ogromnym zaangażowaniem przeprowadzał restauracje kościoła potyrmarskiego pod wezwaniem Pana Jezusa na Antokolu, likwidując tam murawojowskie pozostałości. Zbadał zlokalizowanie „celi Konrada” w murach bazylikańskich. Prowadził restaurację zamku na Górze Giedajmyca, a także badania stanu Katedry Wileńskiej. Po wielkiej powodzi w kwietniu 1931 r. objął kierownictwo robót w Konfitecie Odnowienia Bazyliki Wileńskiej, w efekcie nastąpiło słynne odkrycie grobów królewskich. Popierał gorąco projekt przedwojennego wileńskiego pomnika Adama Mickiewicza autorstwa Henryka Kuny. Zaprojektował wystrój auli w Instytucie Sztuk Pięknych, w lokalu obecnego Ministerstwa Oświaty, na wydziale medyc-

nym Wileńskiej Alma Mater Nieoceniała była jego działalność w terenie — pizede wszystkim podczas restauracji Zamku Trockiego, kościoła w Mieżanach (rej. święciański) itd. Zjeździł wraz ze Stanisławem Lorentzem i Janem Bulhakiem całą niemal Wileńszczyznę, rejestrując najcenniejsze zabytki.

Czaszką życia Juliusza Klośa stał się jego przewodnik krajoznawczy „Wilno”. Ukazały się trzy wydania. Ostatnie w 1937 r., w kilka lat po zgonie autora. Oto, co pisze o tej książce jego bliski przyjaciel Jan Bulhaka: „Juliusz Kloś dał nam w nim obraz architektoniczny dziejowego rozwoju murów, dał związane z nimi podłoże historyczne, społeczne i obyczajowe, ale na tym nie mógł przestać. Umiał dać jeszcze najwazniejsze — przekór dusz ludzkich, które wcieliły się w te mury i przemawiają z nich nieśmiertelnym słowem; dał własną pieśń serdecznego zachwytu, złączoną z hymnem kamiennych stróż wileńskiego grodu”.

Zmarł Juliusz Kloś w 1933 roku. Prawdopodobnie dostał nagłego ataku serca, padając uderzył o schody ołowa, co było przyczyną zgonu. Jeszcze raz wróćmy do wypowiedzi słynnego wilenianina, znakomitego fotografa Jana Bulhaka: „... tragiczną byskwicą szarpnęła nas — widokąg niedawna śmierć s. p. Juliusza Klośa.

Vilniana

... wrażeń, czy nie brakło nam dystansu perspektywicznego w obcowaniu z tym, który poświęcił Wilnu tyle lat pracy miłującej, twórczej i niezmiernie dotąd i stał się jednym z jego najlepszych synów, choć przybył do nas z daleka”.

W jaki sposób, my, obecni wilanianie możemy uczcić Jego pamięć? Otóż niedawno Społeczny Komitet Ochrony Starej Rossy, działający przy Wydziale z inicjatywą wystawienia pomnika na grobie Juliusza Klośa. Ma on powstać ze składek społecznych, a patronat nad projektem uprzejmie zgodził się objąć profesor Wileńskiej Akademii Sztuk Pięknych Eduardas Budreika.

Zwracamy się więc do Czytelników „Kuriera Wileńskiego” o porparcie tej cennej, pięknej inicjatywy. Składek należy nadysłać na konto ZG ZPL: Lietuvas bankas, Vilniaus skyrius, Nr 1700349 (kod. 751014) z dopiskiem „Na pomnik Juliusza Klośa...”. Także w siedzibie ZG ZPL (ul. Wieka 40) znajduje się skarbonka oraz księga, do której ofiarodawcy proszeni są o wpisywanie swych nazwisk, miejsc zamieszkania i ofiarowanej sumy.

Polowiczna radość z biblioteki

... weszli tu budowlani firmy „Budimex”, li... specjalnie sporu czasu... badaniu stanu bu... przygotowaniu doku... remontowo-konserwa... przesłano programowi... odnowionych obie... w ulicy Trockiej 10. Naj... podjęli czynili to z... dla przeszłości... z zrewalowa... długi... w wyniku... arch. Eugeniusza Gu... na najlepszy. Ar... trudne zadanie. To... przyszłości być... Adama Mickiewicza... truszczo... dobiec pełno na... wylasczy zagłęb... ponad 50 rodzin, gnie... w lu w ciasteczce, wi... stan gotowych w... do rąnicya sta... wiali zastępczych... wrotło stało.

na pierwszym planie — to gmach przy ul. Trockiej, gdzie obecnie mieści się Biblioteka im. A. Mickiewicza, w głębi — zamknięty z wszystkich stron dziedziniec, budynek połączonej dobudówką-galerią. Niestety, ten pierwotny zamysł nie wyszedł poza makietę. Bo oto, kiedy prace były poważnie zaawansowane, rozhisteryzowane panie, co wcale nie jest dziwne, natomiast bardzo dziwne, że dołączyli się do nich panowie o nazwiskach skądś znanych w dziedzinie literackiej architektury i urbanistyki, wszczęli alarm, że rzekomo Starówka wileńska jest zagrożona, że niszczone są cenne zabytki na Trockiej. Co zdziwi, że wśród alarmujących znaleźli się ci, którzy do niedawna twierdzili, że rekonstruowane przez Polaków obiekty nie stanowią większej, a wręcz żadnej wartości ani historycznej, ani architektonicznej. Co zresztą zgodne jest z rzeczywistością. Momentalnie „zapomniano”, że projekt jest zrobiony przez specjalistów litewskich, że „Budimex” jest wyłącznie wykonawcą. Rozpoczęła się nagunka w prasie.

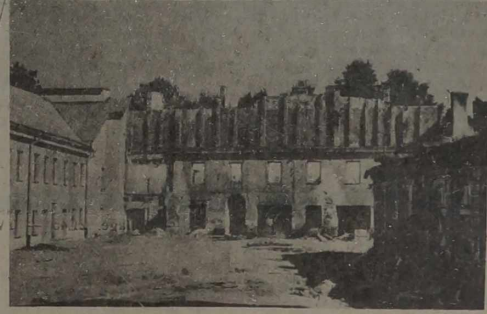
Trudno dziś wracać pamięcią do owych wydarzeń. Wyobrażam, jakie strasy musieli przeżyć projektanci, wykonawcy, personel biblioteki, który z utęsknieniem czekał na wymarzonej locum, gdzie dopiero można by było rozwinąć działalność na pełną skalę.

Tak czy inaczej pierwotny projekt został zmieniony (cofnięto o 3 m fundament, obecna niższa część obiektu miała być o dwie kondygnacje wyższa itd.

itp.), a w wyniku — poważne straty materialne. Aspiracją tłum stało się jednak zadość „Budimex” — reprezentował go tym razem Białostocki Kombinat Budowlany — rozpoczął pracę na tym obiekcie późną jesienią 1989, zakończyć miał 1 etap przewidziany kontraktem w styczniu 1991. Z powodów wyżej wymienionych oddano obiekt nieco później, bo w maju br. Tym niemniej — tempo iście niewileńskie.

Tak więc, w maju polscy specjaliści przekazali pani dyrektor Ludziej Pagirliene 4,5 kg kluczy od zrewaloryzowanych pomieszczeń.

Pani Luda z gorącością wspomina całą te historię, która towarzyszyła budowie. — Teraz rozlegają się głosy rozsądku — mówi — niestety, za późno. To, co uczyniono po prostu uważam za amoralne. Stary projekt był doskonały. Gdyby został zrealizowany, moglibyśmy przenieść się do nowych pomieszczeń, a stare remontować. Nie ma tej satysfakcji, jakiej oczekiwałam. Mimo to jestem pełna podziwu i uznania dla polskich specjalistów. Wszystko, co tu zrobili jest na najwyższym poziomie. Są niezwykle rzetelni i uczynni. Personel biblioteki — to wyłącznie kobiety. Proszę wyobrazić taką sytuację: przywożę meble, m. in. ciężkie regały. Dużo tego. Na szczęście, miałymy do czynienia z prawdziwymi dżentelmenami. Meble momentalnie zostały wniesione i zmontowane. A przecież to absolutnie nie należało do obowiązków pracowników „Budimexu”.

Pani Pagirliene oprowadza po swoich „włościach”. Choć odbiegając od pierwotnego projektu, tym niemniej są imponujące: dział opracowania literatury, magazynu, czytelnie, wypożyczalnia. Słowem, wszystko co powinno być w nowoczesnej bibliotece. Funkcjonalność (doskonale wykorzystano też poddasze), podziw budzą zrobione z pietyzmem wnętrza, staranne wykończenie każdego, szczegółu. Nawet dla laika jest jasne, że jest to dobra robota. No cóż, „Budimex” raz jeszcze dowiódł, że jest firmą o wysokiej klasie.

— Same sprzątałyśmy te pomieszczenia. Jesienią będziemy przenosiły księgozbiory. Gdyby była galeria-dobudówka nie miałyśmy problemu z przeprowadzką — kontynuuje pani dyrektor. — Marzyłam, że gdy wszystko dojdzie do skutku, zostanie zaprojektowane i urządzona podwórze. Być może pozwoliłoby przedwojennego pomnika Adama Mickiewicza dłuta Henryka Kuny, leżące do

dziś w zaniedbanu przy Akademii Sztuk Pięknych. To moje dawne marzenie, jeszcze z roku 1974, odkał podjęłam pracę w tej bibliotece. Marzyłam także, że po rekonstrukcji stanie się ona swoistym centrum kultury, gdzie przeprowadzane będą odczyty, prezentacje książek i sztuki...

Do marzeń należy dziś raczej jednolity estetyczny wystrój wnętrza. Chronięcy brak pieniędzy, inne problemy przyłemie.

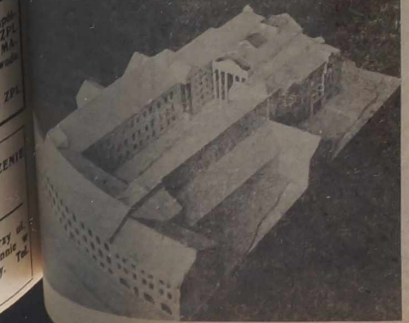
Może kiedyś... Oby tylko nie zaczęto oszczędzać na kulturze. Zbudować — to jedno — dodaje pan Czesław Karasiewicz, szef „Budimexu” w Wilnie, potem dużo zależy od sposobu eksploataowania. Jestem przekonany, że ten obiekt przekazał mi w dobre ręce pani Liudy Pagirliene.

... Na zakończenie. Otóż niżej podpisana uprzejmie zwraca się do wszystkich wówczas protestujących, a także do Inspekcji Ochrony Spuścizny Kulturalnej, do Związku Architektów z prośbą, aby przy okazji odwiedzić dziedziniec przy ul. Trockiej. Co sądzą na temat „zabytkowych” budowli, które mogły stać się funkcjonalne, a teraz straszą gotowymi do ruiniecia w każdej chwili ścianami? Przecież nikt chyba nie odważy się sugerować, że to sprawa należąca do kompetencji biblioteki...

NA ZDJĘCIACH: tak miała by wyglądać wileńska biblioteka Adama Mickiewicza; Czesław Karasiewicz jest przekonany, że obiekt trafił w dobre ręce Liudy Pagirliene; stare zniszczone mury, które po wielkim wrzasku „obronców” raptem przestały ich interesować.

Fot. Walery Chariu

Kolumnę przygotowała Halina JOTKIALŁO

Ekran

LIETUWA — „Rybka o imieniu Wanda” (Anglia) o 12, 14, 16, 18, 20.
HELIOS — I sala — „Historia policyjna” (Francja) — o 11, 13, 30, 16, 18, 30, 21. II sala — „Strefa śmierci” (USA) — o 10, 40, 12, 30, 14, 30, 16, 30, 18, 15, 20, 15.
PERGALE — „Honor i krew nindzi” (USA) — o 11, 13, 15, 17, 19, 21.
WILNIUS — „Cios w plecy” (USA, dla dorosłych) — o 11, 13, 15, 17, 19, 21.
WINGIS — „Wchodzący” (Niemcy) — o 16, 30, 18, 30, 20, 30.

LAZDYNAI — „Ciao, inspektorze” (Jugosławia) — o 12.
„Supercent Alex przeciwko gangsterom” (USA) — o 14, 16, 18, 20.

TAIKA — I sala — „Nieprawni oszuści” (USA) — o 14, 16, 15, 18, 30.
„Dzień miłości” (ZSRR, dla dorosłych) — o 21.

WIDEOSALON — „Emanuel” (USA, dla dorosłych) — o 12, 30, 21, 30.
„Marlyn i miecz” (USA, Anglia) — o 14, 45.
„Lewiatan” (USA) — o 16, 55.
„Historia świata” (USA) — o 19, 15.

PLANETA — I sala — „Do widzenia, samcze” — o 11,

13, 20, 15, 40, 18, 10, 20, 40. II sala — „Męczący figurze-2” (Włochy) — o 12, 14, 16.
„Kobieta-malpa” (dla dorosłych) o 18.
„Pszczela matka” (dla dorosłych) — o 20, 10.

ABDAS — „Wirus zabójstwa” (Złoty, USA) — o 16, 18, 20, 18.
DRAUGYSTE — „Szkoła czystości” (USA, dla dorosłych) — o 12, 30, 20, 30.
„Studentka” (Francja) — o 14, 30, 16, 30, 18, 30.

AUSZRA — „Znajomości” (2 odc., Indie) — o 10, 30, 13, 10, 16, 30, 21.

TEWNE — wideosala — „Najsilniejszy” — o 12.
„Rocky-5” — o 14, 16, 18, 20.

Telewizja

NIEDZIELA, 11 SIERPNI

Wino

9.00 — Wiadomości, 9.15 — Kazanie niedzielne, 9.30 — Poranek niedzielny, 11.00 — Echa festiwalu dokumentalistyki, 11.30 — Program „Ziemia rodzina”, 13.00 — Nasz język, 13.30 — Muzyka niedzielna, 14.00 — Seans kinowy dla dzieci, 14.50 — Koncert żywczo, 16.00 — Program religijny, 17.30 — Koncert folklorystyczny, 18.00 — Wiadomości, 18.10 — Film Ingmara Bergmana, 20.00 — Dobry wieczór, 20.30 — Panorama, 21.00 — Tango w Śnieżce, 21.30 — Stanowisko przewodniczącego RN republiki, 22.00 — Sklepienia, 23.00 — Krótkie listy z Francji, 23.15 — Wiadomości wieczorne.

Warszawa

9.20 — „Od niedzieli do niedzieli”, 10.00 — Kino telefilm: „UFO, czyli kosmiczne na dworze króla Artura” — film prod. USA, 11.30 — „Przygody roślin” (9) — serial prod. franc. 12.00 — Notowania, czyli co się opłaca rolnikom, 12.25 — Wojskowy program publicystyczny, 12.50 — Koncert żywczo, 13.20 — „Gircom Regional” — prezentacja, 13.50 — Magazyn „Morze”, 14.10 — „Alibet komediantów”, 14.50 — Zwierzęta różnych kontynentów — film dok, 15.30 — „Pieprz i wanilia”, 16.10 — Telewizor, 16.30 — „Miasto chłopów” — film archiwalny prod. USA (1938 r.), 18.15 — Teleexpress, 18.35 — Z archiwum teatru TV: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska „Rezerwa”, 20.00 — Wieczorynka, 20.30 — Wiadomości, 21.05 — „Kim jest ten chłopak” (3) — serial prod. franc. 22.00 — Studio młodych — Jasna Góra, 22.25 — Piosenki z kabaretu Olgi Lipińskiej, 23.30 — Wiadomości wieczorne, 23.50 — 7 dni — Świat, 0.20 — Sportowa niedziela.

Moskwa I

8.00 — Gimnastyka rytmiczna, 8.30 — TSN, 8.45 — Ciągłomienie „Sportlot”, 9.00 — Wezwanie nr. 10.00 — W służbie ojczyzny, 11.00 — Poranny program rozrywkowy, 11.30 — Klub podróżników, 13.00 — TV film dok, 13.15 — Program mu-

zyczny „Niedzielny koktajl”, 14.45 — „Losen moim — garnica”, 15.00 — TSN, 15.15 — Kioski muzyczne, 15.45 — Maraton-15, 17.00 — „Ludowe bajki i podania różnych krajów”, 17.05 — Godzina dla wsi, 18.05 — Chwile poezji, 18.10 — Walt Disney przedstawia... 19.00 — Kreskówka, 19.25 — Film fab „Stworzeni dla siebie”, 21.00 — Czas, 21.40 — Przegląd piłkarski, 22.10 — „Brawo”, 0.40 — Koncert, 1.35 — „Odlamki rozbitego w drzewzi”.

Gimnastyka II

8.00 — Gimnastyka, 8.20 — Kreskówki, 9.00 — Filmy dok, 9.30 — Wideokanal „Współnota”, 12.00 — Program Phila Donahue, Byli bokserzy — zawodowcy, 12.50 — „Więcej niż miłość”, 13.40 — TV film, 14.00 — Film dla dzieci „Zaczarowane jabłko”, 15.05 — Film dok, 16.25 — A. Glazunow — suita z baletu „Raymonda”, 16.40 — „Pamięta” o pokrewieństwie swoim, 17.30 — „Święte i wieczne”, 18.00 — Program konkursowy „Malzonka-90, Malzonka-91”, 18.45 — Inna sztuka, 19.15 — Pomóż sam sobie, 20.00 — Wieści, 20.15 — Dobranocka, 20.30 — Film dok, 20.50 — ATV — Broker, 21.00 — Czas, 21.40 — Collage, 21.45 — TV spektakl, 22.40 — Koncert liryczny, 23.00 — Wieści, 23.15 — Film fab „Za milion nie będzie miał”.

PONIEDZIAŁEK, 12 SIERPNI

Wino

17.00 — Program CNN, 18.00 — Wiadomości, 18.10 — Przegląd krajowy, 18.50 — Wiadomości wieczorne (ros.), 19.00 — Studio polskie, 19.10 — Studio sportowe, 19.40 — Śpiewa G. Kaukaite, 19.55 — Nasz elementarz, 20.00 — Dobranocka, 20.30 — Panorama, 21.00 — Debiuty Z cyklu Polska — Litwa (wizyta u reżysera K. Zannussiego), 21.30 — Kronika państwowa, 22.00 — 01... 02... 03... 22.40 — Telegiada, 22.50 — Stronice kultury austriackiej, Austria i muzyka Mozarta, 23.15 — Wiadomości wieczorne, 23.30 — Postscriptum, 23.40 — Letnie kino.

Warszawa

17.55 — Telegazeta, 18.00 — Studio Lato, 18.15 — Teleexpress, 18.30 — Studio Lato, 19.00 — „Murphy, Brown” —

serial prod. USA, 19.25 — Studio Lato, 19.35 — „Forum-91”, 20.15 — Dobranocka, 20.30 — Wiadomości, 21.05 — Teatr Telewizji — Murray Schisgal — „Nowojorczycz”, 22.50 — Studio młodych — Jasna Góra, 23.15 — „Ring — Rock in Gospel”, 23.45 — Wiadomości wieczorne, 0.05 — „Forum-91”, 0.25 — „Murphy Brown” — serial prod. USA (wersja oryginalna), 0.50 — Serwis BBC.

Moskwa I

6.30 — Poranek 9.00 — Spektakl TV, 10.45 — Maraton-15, 12.00 — TSN, 12.15 — „Kontak” — przegląd gospodarczy, 12.30 — Przegląd piłkarski, 13.00 — Baśnie i legendy ludowe różnych krajów, 13.00 — Film-koncert, 15.00 — TSN, 15.15 — Film fab „Lobo”, 16.25 — Kreskówka, 16.35 — Koncert, 17.20 — Film dla dzieci, 18.15 — „Kontakt” — przegląd gospodarczy, 18.30 — TSN, Ze świata, 18.45 — Według praw rynkowych, 19.15 — Spektakl TV, 21.00 — Czas, 21.40 — Telewizyjna znajomość H. Borowick, 22.50 — Muzyczna prognoza, 23.20 — TSN, 23.35 — Film fab „Dzika plaża”, 00.40 — Miniatury choreograficzne, 1.15 — Spektakl TV.

Moskwa II

7.00 — Poranek człowieka interesu, 8.00 — Gimnastyka poranna, 8.20 — Sztuka średniowiecza, 9.30 — Dialog z komputerem, 10.15 — Film fab „Jeśli pokocham”, 11.30 — Telegiada, 12.00 — Z dziejów rosyjskich zabawek, 12.30 — Film dok, 13.20 — Nieznana Rosja, 13.30 — Film dla dzieci, 14.40 — Film n.p. 17.00 — Program artystyczno-publicystyczny, 18.00 — Film dok, 18.30 — Koncert, 19.00 — Gwiazda poranna, 20.00 — Wieści, 20.15 — Dobranocka, 20.30 — Film dok, 21.00 — Czas, 21.40 — Program informacyjny, 21.45 — Bez retuszu. Nadzwyczajny i pełnomocny ambasador USA w ZSRR Jack Matlock w centrum prasowym „Republika”, 22.55 — Reklama, 23.00 — Wieści, 23.15 — Wizytówka, Audycja 2, 23.45 — Film dok.

WTOREK, 13 SIERPNI

Wino

7.45 — Dzień dobry, 8.10 — Nasz elementarz, 8.15 — Studio sportowe, 8.45 — Litwa na świecie, 9.30 — Stronice kultury austriackiej: Austria i muzyka Mozarta, 9.55 — Przybycie Ojca Świętego do Polski, Transmisja z Krakowa, 10.30 — Okno: Wiadomości ze świata, 17.00 — Program CNN, 18.00 — Wiadomości, 18.10 — Przegląd krajowy, 18.50 — Wiadomości wieczorne (ros.), 19.00 — Polska, studio, 19.10 — Prywatyzacja: Jak będziemy żyć jutro? 19.40 — Słowo chrześcijańskie, 19.50 — Dobranocka, 20.30 — Panorama, 21.00 — Karaimowie, nasi sąsiedzi, 21.30 — Komentarz rządowy, 21.50 — Pop-art-9, 23.15 — Wiadomości

KTO URODZIŁ SIĘ 10 SIERPNI

Pragnie wcielić w życie swoje ideały.

Wszystko w życiu będzie zawiązywać wyłącznie sobie. Młodość urodzonego w tym dniu człowieka obfituje w długotrwałe wysiłki. Uprzejmy, sympatyczny, pracowity — swój czas poświęca studiom. Jego umysł jest niezwykle uzdolniony i bardzo wszechstronny. Odbarzony jest również wielką oryginalnością, zdolnością czynienia odkryć. Kobieta ta urodzona jest żywą i dość popędiwą; mówi dużo, a jej słowa nie zawsze są mile.

Choroby związane z tymi urodzinami — to stany gorączkowe, zapalne i niedomagania serca.

KTO URODZIŁ SIĘ 11 SIERPNI

Może wnieść się ponad sferę swego pochodzenia.

wieczorne - 23.30 — Postscriptum, 23.40 — Kino „Wasara”.

Warszawa

10.00 — Wiadomości poranne, 10.05 — Teleferie, 10.55 — IV pielgrzymka papieża Jana Pawła II — Przyłot i powitanie, 11.30 — To się może przydać, 11.55 — „Dobry wieczór Szwejk” — film prod. czechosłowackiej, 13.40 — Telegazeta, 17.55 — Program dnia, 18.00 — Telexpress, 18.15 — IV pielgrzymka papieża Jana Pawła II — Msza święta na Ryńku Głównym w Krakowie, 20.30 — Dobranocka, 20.35 — Wiadomości, 21.05 — „Ziemia obiecana” (2) — serial TP, 22.05 — Studio młodych — Jasna Góra, 22.30 — Express gospodarczy, 23.00 — „Telemuz” — magazyn muzyczny rozrywkowej, 23.40 — Wiadomości wieczorne, 24.00 — Serwis BBC.

Moskwa I

6.30 — Poranek 9.00 — Film fab „Wiśniowy odmet”, 10.35 Kreskówki, 11.00 — Godzina dla dzieci (z lekcją jęz. niemieckiego), 12.00 — TSN, 12.15 — Aktualny reportaż, 12.30 — Wspomnienia o M. Bulhakowie, 14.15 — Telemiast, 15.00 — TSN, 15.15 — Film fab „Za wszystko zapłacone” odc. 1, 16.35 — Kreskówka dla dorosłych, 16.40 — W świetle pasji, 16.55 — Film dla dzieci, Tajemnica znana wszystkim? Odc. 1, 18.00 — Nasz sad, 18.30 — Dialogi polityczne, 19.25 — Film fab „Wiśniowy odmet”, 21.00 — Czas, 21.40 — Koncert, 22.45 — Panorama filmowa, 24.00 — TSN, 0.15 — Film dok, 1.05 — Z cyklu „List zalazny”, 1.40 — Film fab „Wiśniowy odmet”.

Moskwa II

8.00 — Gimnastyka poranna, 8.15 — Melodie ludowe, 8.30 — Spektakl dla dzieci, 9.30 — Film-koncert, 10.00 — Kreskówki, 10.40 — Filmowy koncert, 11.30 — Bez retuszu. Nadzwyczajny i pełnomocny ambasador USA w ZSRR Jack Matlock w centrum prasowym „Republika”, 12.40 — Na wystawie w Domu Plastyka, 13.10 — Punkt na mapie „Ilijinka — mały Izrael”, 13.30 — Film dla dzieci, „Tajny tor wodny”, Odc. 1, 14.45 —

Chociaż ma widać... jest szlachetny... estetyczny. Pożywa... rakągni dylek... woli. Typ nisko... zaszczyt... bicja pcha go do... stanowisk niedaw... umiejscowien... tym dniu moze... porcie osó wyz... wazycie duzo... nowiśki wybitne... Wady — to br... i zbytnia uścipl...

KTO URODZIŁ SIĘ 12 SIERPNI

Cieszy się popularnością. Subtelny, rozumny... nie potrafi nakładać... projekty i plany P... wykazuje duzo ek... wprzeję, jakie cz... iuki, dzięki sw... osobami wybitnym... bije się w żyłach... Zawód. Podstaw... gnąć przy wstach... publicznych; może... atorem, naucejstem... torem, organizatorem... dlugo i jeszcze... kała z rozwinię... niższy... noś.

Kalendarium

Sobota (10 VIII) — dzień 1991 r. Do końca roku 143 dni. * Znak Zodiaku — Le... * Imieniny: Bogdana, Bogdana, Borra, W... * Wschód Słońca — 4... chód — 21.05, Długie... godz. 21 min. Niedziela (11 VIII) * Imieniny: Floryan... ry, Ligii, Zuzanny... * Wschód Słońca — 4... chód — 21.05, Długie... godz. 17 min. Poniedziałek (12 VIII) * Imieniny: Euzebj... Lecha. * Wschód Słońca — 4... chód — 21.01, Długie... godz. 13 min.

Pogoda

Litewskie Służba Hydro... orologiczna przewidz... sierpnia zachmurzenie... krotkotrwałe opad... Wiatr z kierunków... wych, słaby, Temperatur... 20—22 stopni. W ciągu następnego... dni lokalne opady, temp... w nocy 9—14, w dzień... 23 stopnie.

Film n.p. 15.30 — G... rytmiczna, 17.00 —... TV „Daleki Wschód... (roski), 19.45 — Tra... rysty Piatigorska, 18... czer. 18.25 — M... zerr — „Wpilot”, Pod... — „Szachol”, Pod... w parlamencie k... Wsiedzi, 20.30 — Ma... movery „Syberia”, 20.45 — Dobranocka, 20.50 — Czas, 21.45 — Pro... 22.00 — Plac Łódzki.

Wyższe eteloblog... czucia człowieka... m. Wilna Czesław... LEWSKIEMU... śmierci Ojca... Zarząd... ZYSK, KONTAKTY... TO W „KURIERE... OGŁOSZENIE... Biuro ogłoszeń i reklamy... Subocz 5) czynne... 9-17 w dnach... 61-66-61.

Redakcja „Kuriera Wileńskiego” pilnie zatrudni operatora komputera do makietowania gazety. Zwracać się do redakcji lub telefonicznie: 61-38-34.

ZAMKNIĘTE TOWARZYSTWO AKCYJNE „STAMPA” organizuje wyjazdy turystyczne do Polski, Finlandii i Turcji. Zwracać się: 232021 m. Wilno, ul. Kalwaryjska 245, tel. 35-02-61, codziennie od godz. 10 do 17.

KURIER Wileński Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1993 r.

Nasz adres: 232024, Wilno, ul. Subocz 5. Indeks 67218 Cena 10 kop. Zam. nr 1407 Nr rejestracji — 322. Drukarnia „Witlita”.

Zastępca redaktora Jerzy SURWIŁO TELEFONY: Redaktor — 22-42-46, zastępcy redaktora, sekretarz odpowiedzialny — 61-38-34. Działy: państwa i samorządu terytorowego; ekonomiczny — 62-67-19; etyki, rodziny i prawa; szkolnictwa i młodzieży; literatury i sztuki; felietonów i sportu — 61-71-25; życia politycznego; listów; życia wsi; korespondentów — 22-37-38; stołeczny oraz aktualności; handlu, usług i komunikacji — 61-15-16. Fax — 22-42-46.